

Izhaja vsaki četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 " . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 " . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo,
plača za vrstico je 10 k.
in za kolek 30 k.

Štv. 41.

V Mariboru 8. oktobra 1868.

Tečaj II.

Interpelacija ali vprašanje

poslancev slovenskih kmetijskih okrajev do c. k. vladnega zastopnika v dež. zboru štajarskem.

C. kr. okrajni poglavar v Ljutomeru je 20. sept. t. l. št. 7/pr. učitelju I. (1., 2., 3., 4. razreda) tamkajšne ljudske šole ta-le ukaz dal:

„Po ukazu c. kr. namestnijskega prvosedništva graškega 8. sept. 1868, št. 1950/pr. se Vam to-le naznanja;

Ker ima šola v Ljutomeru v svoji lastnosti kot farna glavna šola naloženo, učence izuriti, da so nemškega jezika v govoru in pismu toliko zmožni, da morejo v gimnazijo ali v realko vstopiti, zato je neobhodno potrebno, da se že v treh spodnjih razredih zraven izpopolnjenja v slovenskem materinem jeziku tudi na nemški jezik dostojen obzir jemlje. Pri tem se ima za podlago rabiti učna osnova, ki je predpisana za slovensko-nemške šole, in tiste šolske knjige, ki so v tej osnovi naznamovane.

V prvem razredu se rabi v razgovoru med učiteljem in učencem, da se razumeta, materin jezik. V drugem razredu stopi počasi tudi nemški jezik kot učni jezik na mesto. V tretjem razredu se rabi že največ nemški, v četrtem samo nemški jezik kot učni jezik.

Na te določbe, katerih se boste imeli ostro držati, opominja se vas v imenu vis. c. kr. namestnijskega predsedništva. Pristavlja se, da, ako boste temu vkljubu zanemarjali učenje nemškega jezika nasproti obstoječim zapovedim, morate si nastopke takega vaši dolžnosti nasprotnega ravnanja sami sebi pripisati.“

Ob enem zvemo, da c. kr. okrajno poglavarstvo v Ljutomeru slovenskih vlog ne rešuje več slovenski, kakor je prejšnje tamkajšnje okrajno poglavarstvo delalo, temuč nemški. Temu malo obzirnemu, da celo razdražljivemu postopanju, ki je splošno nevoljo zbudilo, in je dalo povoda odvažnim in določnim protestom, stavljamo paragraf 19. državnih osnovnih postav o splošnih pravicah državljanov, ki se glasi: „Vsi narodi v državi so enakopravni, in vsak narod ima nedotekljivo pravico za ohranitev in gojitev svoje narodnosti in svojega jezika. Jednakopravnost vseh deželnih jezikov v šoli in uradu in v javnem življenju država priznava. V deželah, kjer prebiva več narodov, naj se javna učilišča tako uravnajo, da brez rabljenja posilstva za naučenje drugega deželnega jezika, vsak teh narodov dobi potrebne pripomočke za izobraženje in razvoj v svojem jeziku.“ In ako premislimo, da se kakor znano, s poznejimi zakoni prejšnji, kateri so s temi v nasprotju, obveljavo deno, vidi se nam kakor da bi bilo „ravnajte soper dolžnost“ na strani vladnih organov, ne na strani učiteljev.

Nočemo se spuščati v to, ker smo že dostikrat povedali in v zavračanje navideznih razlogov, ki se nahajajo v omenjenem ukazu. Samo temu hočemo vgovarjati, da bi imela imenovana šola samo nalogo, svoje učence za omenjene srednje učilnice pripravljati, in opomnimo, da bi se celo ta stranski namen dal doseči, ne da bi se cela šola ponemčila; na dalje, da bi se morale po postavi, na katero smo se sklicevali, pač one više učilnice posloveniti ne pa ljudske šole ponemčiti. Opomnimo, da bomo videli le pomanjkanje višjega razumnega razsvitljenja in dobre volje na strani vis.

vlade, ako bi se morda sklicevala na ravno nasprotno, naravnemu in pozitivnemu zakonu nasprotno, vsled ponemčevanja urada umetno izrojene želje posameznih neizobraženih ali samopriddnih manjšin.

Dovoljujemo si po tem takem c. k. gospoda vladnega zastopnika vprašati:

Ali je visoke vlade volja, omenjeni ukaz oporeči in ali, in koliko je volja slovensko narodnost v šoli in uradu varovati, spoštovati in podpirati, da jej bode vsakakor prilika in priložnost dana, svojo pritožbo o kvarjenju in zanemarstvu svojih naj svetjih pravic pred naj viši prestol položiti.

V Gradcu 29. sept. 1868.

Dr. Vošnjak. M. Herman. Dr. M. Prelog. Lipold.
Lenček. Rak.

Protest,

kterega je vložil vseh osem županov Ljutomerske okolice proti vpeljanju nemškega učnega jezika posebno v 3. in 4. razredu v ljutomersko glavno šolo.

Protest se glasi od besede do besede tako-le:

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo!

Z dopisom od 20. septembra 1868, šte. 7 pr. na vse štiri učitelje ljutomerske glavne šole naznanja c. kr. okrajno glavarstvo, da je visoko c. kr. namestništvo v Gradcu z dopisom 8. septembra 1868, šte. 1940 pr. opiraje se na želje ljutomerske občine in drugih kmečkih občin odločilo, da bi se v njej naši otroci nemščine naučili, da bi potem laglje po gimnazijah in realkah izhajali.

Da bi mi takega kedaj želeli ali celo izrekli, tega nas Bog obvari, ker sami sebi nočemo krivice delati. To je že v obče dognana reč in tako jasna, da jo celo mi prosti kmetje brez vsega truda lahko zapopademo, da pravi namen ljudske in glavne šole je ta, da se otrok v njej kaj dobrega in koristnega za pozneje djansko življenje nauči, ne pa da se z učenjem tujega jezika blagi čas trati in po nepotrebnem dušne moči morijo. Da bi se pa naši otroci kaj dobrega in koristnega za pozneje življenje naučiti mogli, potrebno je, da je učni jezik v vseh štiri h razredih tukajšnje glavne šole slovenski, nemški pa samo učni predmet v tretjem in četrtem razredu. Ko bi se tedaj naše ljudske šole samo iz tega vzroka ponemčiti morale, da bi potem tisti, ki se iz njih pozneje na gimnazije in realke prestavljajo, laglje izhajali, moramo to omeniti, da je takih malo, in da so izjemke in da samo zbog teh ne more naš kmečki stan na kviri biti, ker je treba, da bodo naši otroci enkrat umni kmetovalci, ne pa samo nemških kupecev mešetarji.

Z druge strani pa tudi tisti, ki iz ljudskih šol na gimnazije in realke prestavljajo, ne bodo nič trpeli, ako bo visoka vlada našim pravičnim željam zadovoljila, in nam slovenske gimnazije in realke podala, kajti potem bo tudi nam Slovincem mogoče do više omike po skrajšani poti priti.

Ako pa ljutomerska občina misli, da samo za nje voljo mora tukaj nemška glavna šola biti, nam je tudi prav, ali naj si jo potem sami izdržavajo; mi pa bomo znali s svojimi prineski se bolje okoristiti.

Iz teh razlogov podpisani zastopniki k ljubomerski glavni šoli spadajočih občin prosimo:

Naj visoko c. kr. namestništvo zgoraj omenjeni odpis od 8. septembra 1868, števil. pr. sopet uniči, ali pa da to predstavko, kakor pritožbo visokemu ministerstvu znotraj njih zadev predloži, katero mi ponižno prosimo, da rečeni odpis odstrani in na tukajšnji ljudski in glavni šoli slovenski jezik za učni jezik vpelje.

Slavno c. kr. okrajno glavarstvo pa prosimo, naj ta spis visokemu c. kr. namestništvu predloži.

V Ljutomeru 26. septembra 1868.

Ivan Novak, župan občine: Vogričevci.
Andrej Raih, župan občine: Pristava.
Anton Rotar, župan občine: Cezanjevci.
Marko Mavrič, župan občine: Stara cesta.
Andrej Polanič, župan občine: Rinčetova graba.
Jernej Filipič, župan občine: Cven.
Juri Kšela, župan občine: Noršinci.
Vatroslav Mohorič, župan občine: Podgradje.

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca oktobra.

V hiši in dvoru. Mora se predivo omikati, mlatiti, sad sušiti, slab krompir in repa izbrati.

V hlevih. Po zločistem vremenu se mora v hlevu poklajati.

V vrtih in sadovnjakih. Sad se mora pobrati; drevorejnice se naj napravijo; sadovno drevje se mora okopati; posušena drevesa izkopati, žolto korenje, petersilija, selar itd. se naj pobere; zimski salata se mora posejati.

Ma polju in senokošah. Krompir in repa se mora pobrati, zelje posekati; sternašča se morajo podorati in jesenska setva končati. Na senokoše se naj napusti voda.

V vinogradih in hmeljnikih. Branje se začne, kolje se po branju mora izvleči in olopiti. Drogi v hmeljnikih se morajo pobrati in na kup zložiti, hmeljnik prekopati.

Pri ribnikih. Po hladnem vremenu se morajo ribe poloviti, prebrati in v posebne male ribnike spustiti.

Pri ulnjaku. Mora se skrbeti za to, da panji ne postanejo mokri in da so sploh dobro ovarovani.

Log in lov. Zrelo semenje se mora nabirati, listje grabiti in spraviti. Občen lov se začne.

Sadjereja.

Cepljenje v celi razcep.

Ta način cepljenja je naj starejši, ker so ga že Rimjani rabili in je bil dozda med kmeti naj bolj razširjen in naj več rabljen. To požlahtnjenje se zato ne more priporočati, ker se po njem drevo naj bolj rani in rana težko zaceli, postane tudi nekaj mrtvega lesa, kar je vzrok, da rade napadnejo dreva različna boleznina.

Požlahtnuje se na ta način z vekšino v pomladi prej ko začne sok po drevesu krožiti, vcepljava pa se tudi kesno v jeseni ali po zimi.

Pri tem požlahtnjenju mora drevo že na svojem mestu dobro vkorenjeno biti, zato mora že tamo najmanj jedno leto stati in mora biti naj manj za prst debelo.

Jabelka in hruške vcepljene rade rastejo, črešnje in slive ne tako rade; breskve in marelice pa celo nerade rastejo. Zadnje se zato naj rajše okulirajo.

Pripravljanje žlahtne vejice.

Žlahtna vejica se mora, kakor zagozda prirezati, rezaji morajo biti enake dolgi. Ona stran zagozde, kateri proti sredini divjaka stoji, ne sme biti debejša od one, katera proti kraju stoji; če se samo jedna vejica vceplje je dobro če je ona stran proti sredini debla tudi malo drobnejša — ali samo celo malo. — Če se dve vejici vcepite, morate obe strani celo jednaki biti.

Na notrajni strani žlahtne vejice, t. j. na oni, katera stoji proti sredini divjaka, se mora zvonajna črnkasta skorja varčno odluščiti, mora se vendar dobro paziti, da se notrajna zelena skorja ne rani.

Pripravljanje divjaka.

Divjak se mora na gladkem mestu z dobro žago odžagati; kar je na rezu resastega in vlaknatega, se mora z prav

ostrim nožem odrezati tako da je celi rez lepo gladek in čist, ker žagani rezi ne zarastejo lahko.

Zdaj se posadi prav oster vrtnarski nož na sredino odrezanega debla in se s kladvom ali z žaginim brbtom po njem vdari, tako da se debla ravno na sredini za jeden palec razkolje, ne sme se vendar dalje razklati, kakor je dolga zagozda na žlahtni vejici, da tako žlahtna vejica bolj trdo v razcepu tiči in se lažje prime.

Na to se odstrani nož in se v sredino razcepa vrine zagozda, da se tako laže vrinejo žlahtne vejice.

Kako se morajo žlahtne vejice v razcep vrinoti?

Pri vrivanju žlahtne vejice v razcep se mora na tanko na to paziti, da notrajna zelena skorja žlahtne vejice z zeleno skorjo divjaka na tanko skupej dojde in da poprek odreza žlahtne vejice celo na tanko na divjaku sedita.

Čim bolj se na tanko obe zeleni skorji skupej zložite tim gotovejše se cepljenje prime, čim debelejša je zatoraj divjaka skorja, tim bolj se mora žlahtna vejica notri pomeknoti in tim bolj se mora paziti, da se obe zeleni skorji zjedinite.

Zagosda se po tem odstrani ali vendar prav pazljivo, da se pri tem delu ne rani žlahtna vejica ali spet odmekne.

Obveza.

Če ravno pri vcepljenju v celi razcep obveze, celo ne bi bilo potrebno, ker žlahtne vejice tako že močno v divjaku tičijo, se vendar ne bi smela nikdar celo opustiti; zatoraj se mora celi razcep z ličjem dobro oviti, zavezati in po tem z drevesnim voskom dobro zamazati, ali kar še je boljše, da se ovije z platnenimi traki, ki so s drevesnim voskom namažani. Zadnje je zato boljše, ker se ni bati, da bi se razvezalo in ker platno kesneje popušča toliko, kolikor drevo raste.

Žagani rez divjaka se tudi mora z voskom zamazati in s platnom zavezati.

„Sub rosa.“ (Zgodovinska črtica.)

Če se komu kaj skrivnega razodene in se od njega zahteva, da tega nikomur ne pove, se reče, da mu je to „sub rosa“ (beri roza) povedano. Od kod ta prigovor? Ima zgodovinski koren. Blizo Altenburga benediktinskega samostana na gornjem Avstrijskem, je grad Rozenberg (nemšk. Rosenberg), v tem gradu se je zbiralo luteransko plemstvo za vladarja Ferdinanda II., katoliškega. Tukaj so razbrzdani velikaši, cesarjevi nasprotniki, svoje nevarne sklepe kovali, kako bi se luteranstvo naj bolj razširiti dalo: Strop nad zbornico je bil iz lesu umetno vložena tako napravljen, da je prelepo „rožo“ kazal. Kar se je v tej zbornici govorilo in sklepalo, se ni smelo vsled zaprisege, kojo je vsak storil, dalje odkrivati. Od tod prigovor: to se mi je „sub rosa“ (roza) poverilo, kadar se hoče reči, da je stvar skrivna in se o njej dalje govoriti ne sme.

Politični ogled.

Iz štajarskega deželnega zbora.

V 19. seji dežel. zbora 29. sept. priporoča Tunnar svoj predlog, ki se glasi: Deželni zbor naj napravi še v tej sesiji postavo, po kateri se naj spremenijo oni paragrafi srejskega in srejsko-volilnega reda in postave okrajnega zastopništva, po katerih se zgubi mandat in pravica voliti, in da se naj tako preneredijo, kakor je o tem rečeno z deželnem volilnem redu. Predlog se izroči odboru za srejske stvari. Waser poroča o prošnjah in sicer o nemških in slovenskih adresah in nasvetuje, da bi se slovenske adrese na mizo v prostovoljni pregled vsem poslancem položile. S tem vendar slovenski poslanci celo niso bili zadovoljni, ker večina teh adres odločno prosi, naj deželni zbor pri viši vladi pripomaga, da se dopolnijo želje in zahteve izrečene od slovenskih poslancev.

Gg. Herman in Vošnjak sta se prav krepko upirala predlogu in dokazala, da se po jasnih besedah adres to ne sme zgoditi. Dr. Vošnjak je po tem nasvetoval, „naj se vse adrese slovenskih trgov in občin, ktere zahtevajo vpepljavo slov. jezika v šolah in uradih in zjedinjeno Slovensko od deželnega zbora predložijo visoki vladi, da ona pozve želje in zahteve slovenskega naroda.“ — Ta predlog se ven-

dar ni podpiral. Herman napravi po tem tudi predlog: „da se naj prestavijo v nemški jezik vse slovenske adrese in še se le naj tedaj o njih sklepa“. Temu se upira W a s e r in vpraša, kdo bo plačal stroške za to prestavljanje? Nastane po tem ostro besedovanje med njim in slovenskimi poslanci. Herman se britko pritožuje, da hoče dežel. zbor, brez da bi znal zapopadke teh adres o njih sklepati in tirja, naj se prestavijo na deželne stroške, ker v deželnem odboru ni nobenega Slovenca. Konečno se vzdigne g. dežel. namestnik b. M e c s e r y in ponuja, da bo konec prepira, priskrbeti prestavo brezplačno po c. kr. prestavalcu. Hermanov predlog se sprime od večine, proti njemu so vendar glasovali vsi deželni odborniki.

Plankensteiner poroča o prošnjah iz Ivnika in Vojčberga, po katerih bi se naj ostro pazilo na gozdne postave in predloži naj se izreče, da so te prošnje rešene po tem, kar se je že sklenolo v 18. seji zastran gozdnega obdelovanja. Predlog se odobri. Trg Fronlajten prosi, da bi smel izposoditi 10.000 gld. brez da bi plačeval obresti. Se zavrže.

V 20. seji dežel. zbora 30. sept. je naj prej bral dr. Prelog znano interpelacijo zastran ljutomerske šole, kateri je cesarski namestnik M e c s e r y blizo takole odgovoril: V Ljutomeru je bila do leta 1860. navadna ljudska šola treh razredov. Leta 1867 je vlada popraševala po vseh slovenskih krajih zastran jezika v šolah. V Ljutomeru so kmečke občine posebno pa trg svoje želje izrekle, da naj se kolikor je mogoče goji nemški jezik, sicer pa te zapovedi zaradi šol niso nove, temoč se opirajo in izvirajo iz šolske postave, ki še je zmirom veljavna. Namen glavnih šol je, da se pripravljajo učenci za srednje šole, t. j. realke in gimnazije, te pa so zkozi nemške, da po tem lože napredujejo. On, kot cesarski namestnik te zapovedi ne more uničiti, ker je celo postavna. Kar pa se tiče tega, da okrajno glavarstvo slovenske vloge nemški rešuje, graja ces. namestnik to postopanje in obljubi, da se ta krivica odpravi in se na slovenske vloge tudi slovenski odpiše. (Prav! od strani slov. poslancev.)

Po tem je došla na vrsto obravnava o ustanovljenju novih srednjih in tako imenovanih meščanskih šol (Bürger-schulen), o katerih je poročal Strehmayer. Cesarski namestnik reče naj prej, da nima nič soper vstanovljenje meščanskih šol. Za tim dobi besedo dr. Vošnjak in reče, da je vstanovljenje meščanskih šol v malih mestih nevarno podvzetje in dokaže v temljitem govoru, da te šole po svoji napravi ne zadostujejo na nobeno stran, ker so nalašč tako osnovane, da učenci iz njih ne morejo stopiti v više šole in so prisiljeni, naj si imajo do tega veselje ali ne, se učiti obrtnije ali kupčije. Te šole so enostranke in še ne smejo oddati veljavnih spričal. Kmet svojega dečka v take šole ne bo daval, ker ga po tem ne more spraviti v više šole, ako se učenec za te šole skaže sposoben. Tudi meščanom ni mar za take šole in se povsod poganjajo le za navadne srednje šole.

Naj se rajše napravijo realne gimnazije, ktere mesta želijo! in naj se ne dela zmirom proti volji ljudstva. Res je, da se realne gimnazije hočejo dovoliti Ptujčanom in Ljubničanom pa le po nekotih pogojih. Kakšna dozdej nenavadna varčnost!

Sporočevalec odgovori zlo razkačeno in reče tudi, da dr. Vošnjak zmirom ropoče, da se boruje z mlino na veter, ker nikjer ni onih prošenj in protestov soper meščanske šole. (One iz Maribora, Ptuja in Ljubna je poročevalec pod mizo vrgel —). Skušaj po tem dokazati, da bodo meščanske šole prav dobre in koristne za deželo, pri vsem tem vendar ni mogel podreti, kar se je bilo očitalo slabega in napačnega šolam te vrste.

Sporočevalec nadaljuje po tem, o realni gimnaziji, ktero prosijo Ptujčani že 6 let. Kaiserfeld se naj prej potegne za to realno gimnazijo, po tem podpira to tudi prav živo Herman in k slednjemu se vzdigne tudi W a s e r in reče: Ptujsko mesto gotovo zasluži, da se mu dopolni prošnja, ker je strašno „verfassungstreu“. (Smeh med Slovenci.) — Dežel. zbor dovoli po tem soglasno — tako je namreč rekel glavar — to šolo. Na to se vendar na enkrat oglasi Slovenograški poslanec g. O. Schmidt in reče: Jaz ne glasujem zato. (Splošni smeh.)

Zdaj bi morale na vrsto doiti neposredne volitve za deželni zbor; ker vendar ni bilo toliko poslancev $\frac{3}{4}$ tedaj 48 v zbornici, se ni moglo o tem govoriti in sklepati.

V 21. seji dežel. zbora 2. oktobra se je sošlo 50 poslancev in zato je taki došel na dnevni red §. 16 deželnega volilnega reda za Štajarsko ki bi se po predlogu ustavnega odbora naj preinačil do tega, da se naj vpeljejo neposredne volitve v državni zbor. Besedovalo se je mnogo za in proti vpeljanju takih volitev, pri glasovanju je vendar bilo 25 za in 25 proti predlogu, ki je tedaj pal, ker ste potrebni dve tretjini glasov za obveljavo.

Lipold je po tem poročal o večih točkah proračuna za leto 1869. med drugimi tudi o tem, naj se proda tako imenovan „dvor za skušnje“ (Versuchshof), kajte ni več potreben, ker je že ustanovljena kmetijska šola v Krottenhofu in ker se bo v kratkem (?) osnovala vinorejska šola v Mariboru. Predlog obvelja in dežel. odboru se da oblast prodaje. Dalje poroča Lipold zastran podpore od 3000 gld. kih bi se naj tretjina dala za prestavo nemškega lista „Steirischer Landbote“ v slovenski jezik.

G. Lenček dokaže, da je ta list strašno slabo vredovan in ni vreden, da bi ga kdo čital in da bi se prestavljal v slov. jezik. Predloži toraj, naj se ta denarna podpora da „Slov. Gospodarju“ v Mariboru, ki je spisan za slovenske kmete in ktereга tudi radi čitajo. Dr. Vošnjak in Herman sta tudi govorilo za ta predlog; nasproti pa Rechbauer in F. Brandsteter, da je tedaj Lenčekov predlog pal ni treba povedati! — Za slovenske liste ni pričakovati podpore v Gradcu. — Pa je tudi ne potrebujemo. —

Pri sporočilu zastran delovanja okrajnih zastopov je krepko govoril dr. Vošnjak in dokazal krivico, ktera se godi kmečkemu stanu po volilnem redu teh zastopov. Po številu in po davkih bi morali kmetje imeti večino v vseh okrajnih zastopih, tako pa so po zdajnem volilnem redu povsodi v manjšini. Dokaže po tem po številkah, da je to gola resnica. Nasvetuje, naj to reč preišče dežel. zbor in v prihodnji seji sporočuje, da se odstranijo nepravčnosti tega volilnega reda. Na to so nekteri nemški poslanci bili strašno razkačeni in so osebno napadali dr. Vošnjaka, dokazali vendar celo nič ni so, da dr. Vošnjak ne bi bil resnice govoril. G. Herman podpira predlog Vošnjaka in pripoveduje, kako nesramno so se pri volitvi okrajnega zastopa v Ptuj obnašali birokrati z nekim tamošnjim advokatom v zvezi in z nemškutarji.

Okrajnemu zastopu v Licenu se dovoli pobiranje priklade 30 % od neposrednih dač za poravnanje okrajnih stroškov.

V Ljubljanskem dežel. zboru je sprejet predlog o ravnopravnosti slov. jezik v šoli in uradu po nasvetu dotičnega odseka. V predposlednji seji je dr. Bleiweiss omenil tudi zedinjenje Slovencev v jedno skupino. 3. oktobra se je zbor končal.

V Goriškem zboru so tudi Slovenci vprašali vlado zaradi ravnopravnosti slovenskega jezika v šoli in uradih. Gotovo bodo dobili jednaki odgovor kakor štajarski Slovenci 5. t. m., ktereга našim bravcem prihodujč prinesemo. — Vladin predlog o šolskem nadzorništvu je bil sprijet z nekterimi spremembami. Dva poslanca sta zagovarjala crkveno stališče. 2. oktobra se je zbor sklenol.

Česki poslanci, ki so podpisali deklaracijo in ktere je viši dežel. maršal pismeno poklical, da naj dojdejo v zbor, ne bodo dali nobenega odgovora na to.

Ogerski deželni zbor je odločil 100.000 gld. za to, da se zaterejo drhali razbojnikov, ki zlo nadlegujejo deželo.

Hrvaški deželni zbor se je razšel. Zboroval je samo 17 dni in vendar je rešil ne samo pogodbo temoč tudi vprašanje reško in še celi kup drugih važnih deželnih vprašanj. Poslanci so se toliko časa razšli, da bo cesar potrdil zborove sklepe. Pravi se, da bo zbor konca t. m. spet sklican.

Po vsej Galiciji je velika nezadovoljnost, da cesar ne dojde tamo. Pravi se, da če cesarja ne bo v Galicijo, položijo državni poslanci svoje mandate nazaj.

Gališki namestnik, Goluhovski, je odpuščen. Ko je došel iz Dunaja nazaj v Levov so ga na kolodvoru pozdravili vsi poljski poslanci. Mestni zbor v Levovu mu je hotel napraviti bakljado, Goluhovski je vendar bakljado prepovedal in rekel naj se denar, ki se je hotel za to porabiti, raje da pogorelcem Stanislavskim. Tako je prav!

Da še med Prusijo in Italijo vlada naj lepše staro

pritajelstvo, je priča to, da je laški general Pionelli, ki je šel vaje pruske vojske ogledovat, bil po vsej Prusiji navdušeno sprejet.

Pred kratkim je ruski cesar v Varšavi razgledal ruske vojake, katerih je tamo mnogo zbrano.

Za avstrijskega poročnika v Rimu je izvoljen grof Trautmansdorf.

V Rimu so se zmage spanjolske revolucije zlo prestrašili. Papežev poslanec je poklican iz Madrita.

„Giorn. di Roma“ je prinesel papeževo pismo, v katerem vabi pretestante in vse nekatoliške kristjane, naj se ob priliki ekumenskega crkvenega shoda s katoliško crkvijo zedinijo. Pismo pravi, da bode le te na svetu mir, kedar bo en hlev in en pastir.

Španski uporniki so že celo deželo premagali, kraljica je Španjolsko morala zapustiti in je zdaj v Francoski. Ljudstvo je oboroženo, novi uradniki so postavljeni, in kedar dojde general Prim v Madrid se bo napravilo novo ministerstvo. Da bi le tudi dobro bilo.

Novičar.

Sledeče občine so spet poslale prošnje do vis. dežel. zbora v Gradcu, naj se vpelje slovenski jezik v šole in urade in se naj Slovenci zedinijo pod edno narodno slovensko upravo. Občina: Branoslavka, Podgradje, Stara cesta, Presika, Ruše, Smolnik, Cerkevca, sv. Peter pri Mariboru, Madraže, Hrastovec, sv. Florijan, Jarenina, Mozirje, Veržej, Cven, Moravec, Bratonečica, Godomerci, Bučkovec, Lavska, Kokorici, sv. Lorenc pri Ptuj, Loka, Morje, Digoše, Gornjigrad, Rečica, Trnovska, Kokorje, Reichenburg, Blanca, Rastec, Armensko, Gorica, Anže, Brezje, Senovo, Stolanik, Vajgen, Polička, Ponkva, Pritsova. *)

Pri Večeslavovi svečanosti v Pragi so vojaki zabranili veliki shod na Žiškovi gori. Sešlo pa se je vendar okoli 8000 ljudi.

Iz Zagreba se je pisalo, da se je pretekli teden okoli Jelačićevega spominka zbralo blizu 1000 ljudi, ki so klicali „slava“ Jelačiću, Strossmayerju, česki opoziciji, Palackyju in Rigerju. Ljudstvo se je razšlo pavaje narodne pesmi.

Proti škofu v Lincu se je začela preiskava zaradi kaljenja miru, katero se je pre zakrivilo v zadnjem pastirskem listu, kterega so zato tudi konfiscirali.

22. septembra je v poljskem mestu Stanislavu nastal strašen požar, kterega skoraj niso mogli pogasiti, ker je bil zlo močen veter, pogorelo je več sto hiš, okrajna sodnija in ječa, več judovskih sinagog. Više 1000 ljudi je brez postrešja in naj večim je pogorelo vse tako, da so komej golo življenje oteli. Škoda je neizmerna in revštvo strahovitno.

29. septembra je v Levovu demokratično društvo Smolki napravilo bakljado. Policija je vendar vse ljudstvo iz ulice pregnala.

V tork t. j. 6. t. m. se je po 25. seji sklenol Stajarski deželni zbor.

Čitalnica v Barkoli se bode odprla 11. t. m.; ona v Občini 18. t. m. pri sv. Jvanu pa 25. t. m.

V Pragi je pred poslopjem kazenske sodnije 2. oktobra pozno po noči zbrana množica klicala slavo zaprtim českim žurnalistom.

Na Českem se delajo priprave za narodne procesije, ki se bodo 8. oktobra v velik tabor sošle na Beli gori, kjer bodo molile za srečo domovine.

5. t. m. popoldne je tukajšna c. k. okrajna sodnija pri vredništvu „Slovenskega Naroda“ iskala rokopise vvodnega članka v 73. števil „Slov. Naroda“ z napisom „Tujčeva peta.“ Da ni nič, našla ni treba povedati, kaj pa to iskanje pomeni, vsak lahko ve.

4. t. m. se je sošlo več tisoč ljudi — pravi se blizu 30000 — pri Ponkracu pred vrati Višehrada, če ravno je bil tabor prepovedan. Vojaki so razegnali ljudstvo še le večer.

Pravi se, da dojde g. Gablenz za namestnika v Galicijo.

*) Ker še so jednake prošnje zadnje dni zmirom prihajale in lupamo, da še jih bode za naprej več došlo oznanimo v prihodnjem listu vse one, katerih dozdej še nismo oznanili. Vred.

Listnica vredništva.

G. M. P. v Gorici. V omenjenem programu nič ni slovenščine. H. Sk. v Černeckah. Oznan. 2 fl. 60 kr.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaždinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4 40	4 85	4 90	4 30				
Rži	2 90	3 —	3 30	3 20				
Ječmena	2 80	—	3 20	—				
Ovsa	1 50	—	1 80	1 50				
Turšice (kuruze) vagan	2 60	2 95	2 90	3 —				
Ajde	3 —	—	3 40	2 80				
Prosa	3 —	3 —	3 —	—				
Krompirja	1 20	— 90	1 —	— 80				
Govedine funt	— 20	— 26	— 24	— 25				
Teletine	— 24	— 28	— 26	— 26				
Svinjetine črstve funt	— 30	— 27	— 26	— 26				
Drv 36" trdih seženj (Klaffer)	10 —	9 —	8 50	10 —				
" 18" " " "	—	5 50	—	—				
" 36" mehkih " "	6 —	6 —	6 —	7 50				
" 18" " " "	—	8 60	—	—				
Oglenja iz trdega lesa vagan	— 80	— 60	— 40	— 90				
" " mel.kega " "	— 60	— 50	— 40	— 70				
Sena cent	1 20	1 20	— 75	1 —				
Slame cent v šopah	1 10	—	— 60	— 90				
" " za steljo	— 90	— 80	— 45	— 70				
Slanine (špeha) cent	40 —	38 —	42 —	38 —				
Jajec, pet za	— 10	— 10	— 10	— 10				

Cesarski zlat velja 5 fl. 53 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.75.

Narodno drž. posojilo 61.80.

Loterijske srečke.

V Trstu 30. septembra 1868: **46 75 38 42 13**

Prihodnje srečkanje je 14. oktobra 1868.

Oznaniło.

Podpisani naznanja p. n. občinstvu, da se v njegovi špecijski štacuni, ktera je celo s črstvim blagom oskrbljena, sledeče blago prodava po zlo znižani ceni:

Kave lične Kube funt po	76 kr.
" zlate, Jave (menado) funt po	76 "
" cajlonske, lične	72 "
" portorike	64 "
" langvayara	56 "
" rijo, lične	52 "
" " srednje	48 "
" portorike žgane	72 "
Sladkora (cukra), celo ličnega	38 "
Riškaše, celo lične	16 "
" lične	14 "
" srednje	12 "
Miznega olja, žlahtnega	60 "
Laškega olja	48 "
Repičnega olja	30 "
Petroleja belega	20 "
Svinca (špriha šrota)	20 "
Štirke, celo bele	22 "
Rozin	28 "
Suhega grozdja (Weinberl)	16 "
Mandelc	64 "

Nadalje se pri meni dobiva tudi mnogo drugega blaga po prav znižani ceni, katero tukaj ni navedeno.

Priporočam se posebno svojim sorodnjakom, da pri meni kupujejo.

Prodajalnica se nahaja na grajskem trgu (Burgplatz) poleg kapele.

V Mariboru 8. oktobra 1868.

M. Berdajs.

Slovenci, podpirajmo našega rodoljuba.

Vred.

Mežnarska služba

pri romarski crkvi **sv. križa v Črneški** fari se z prvim novembrom oddaja. Potrebno je znanje ministriranja, — znanje orgljanja in petja vsečno, pa vendar ne neobhodno potrebno. Oženjeni rokodelci, kakor šivarji, črevljarji itd. imajo prednost. Kdor želi to službo dobiti, naj se oglasi do konca tega mesenca ali osebno ali pismeno pri farnem predstojništvu v Černeckah blizu spodnjega Dravberka.